

**UCHWAŁA NR XXXI/224/2021
RADY GMINY PŁUŻNICA**

z dnia 14 października 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Płużnica na lata 2021-2026

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 poz. 1372. tj.) i art.6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 poz. 1249 tj.) uchwała się , co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Płużnica na lata 2021-2026, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Płużnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Płużnica

Szymon Dudzik

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE W GMINIE PŁUŻNICA
NA LATA 2021-2026**

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Płużnicy**

październik 2021

Spis treści

Wstęp	str. 3
1. Podstawa prawna	str.4
2. Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy	str.5
2.1 Postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie	str.13
2.2 Postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	str.14
2.3 Rozwiązania ustawowe	str.14
3. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Płużnica	str.18
3.1 Analiza SWOT	str.26
4. Cele programu	str.27
4.1 Cel główny	str.28
4.2 Cele szczegółowe, wskaźniki osiągnięcia celu, działania, realizatorzy	str.28
5. Efekty i rezultaty programu	str.32
6. Adresaci programu	str.32
7. Finansowanie programu	str.32
8. Sprawozdawczość	str.32
9. Monitoring i ewaluacja	str.33
Zakończenie	str.33

Wstęp

Podstawową grupę społeczną pełniącą niezwykle istotne funkcje stanowi rodzina. To rodzina wywiera kluczowy wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz rodziny. Rodzina jest miejscem, gdzie dziecko dokonuje pierwszych prób w kontaktach społecznych, doświadcza ograniczeń i wzmocnień w rozwoju oraz nabiera zaufania do otaczającego go świata. Rodzina powinna zaspokajać potrzebę bezpieczeństwa, miłości, przynależności, szacunku, uznania i przekazuje obowiązujące w społeczeństwie wartości, normy i wzorce zachowań. Jednak coraz częściej słyszymy, że rodziny nie wywiązują się ze swoich zadań, że zamiast poczucia bezpieczeństwa jest strach i niepewność, zamiast miłości - ból i cierpienie, zamiast szacunku i uznania - ośmieszanie i upokarzanie. Dom rodzinny powinien być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni nabieramy sił do pracy lub nauki. Dla wielu osób dorosłych i dzieci dom nie stanowi azylu lecz jest niebezpiecznym miejscem, gdzie regularnie doświadcza się cierpienia fizycznego i psychicznego. Krzywdzenie dziecka odciska piętno na wszystkich sferach rozwojowych. Ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego oraz stanu psychicznego. Rodzina, w której podstawowe więzi oraz kryteria funkcjonowania zostały zaburzone kształtują młodego człowieka na osobę pozbawianą elementarnych umiejętności funkcjonowania na poziomie emocjonalnym i społecznym.

W związku z wygaśnięciem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Płużnica na lata 2017-2020 zaistniała konieczność opracowania nowego, aktualnego dokumentu na lata następne, który odzwierciedli obecny stan i odpowie na bieżące potrzeby mieszkańców Gminy Płużnica w zakresie zjawiska przemocy.

Opracowanie i realizacja w/w. programu jest obligatoryjnym zadaniem własnym gminy wynikającym z art. 6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. z 2021 poz. 1249 tj.) o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dokument jest kontynuacją kierunków działań wyznaczonych w latach poprzednich, jednocześnie uwzględnienia bieżące lokalne uwarunkowania i potrzeby.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało diagnozą zjawiska przemocy na terenie gminy Płużnica. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Płużnica ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2021-2026. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Płużnica jest programem spójnym z celami dokumentów strategicznych tj: Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 oraz w Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2026.

1. Podstawa Prawna

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest: ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa również zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego zadania, w tym tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pozostałe akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób stosujących przemoc w rodzinie to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 poz.821 ze zm.);
- Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 poz. 1876 ze zm.);
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 poz.1119 tj.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury

„Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 poz. 209.1245);

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. z 2020 poz.1444 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz.U. z 2021 poz.534 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz.U. z 2020 poz.1359 tj.);
- Uchwała Rady Gminy Płużnica z dnia 31 października Nr X/77/2019 W sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na rok 2021;
- Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2021-2026.

2. Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody¹.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc** to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

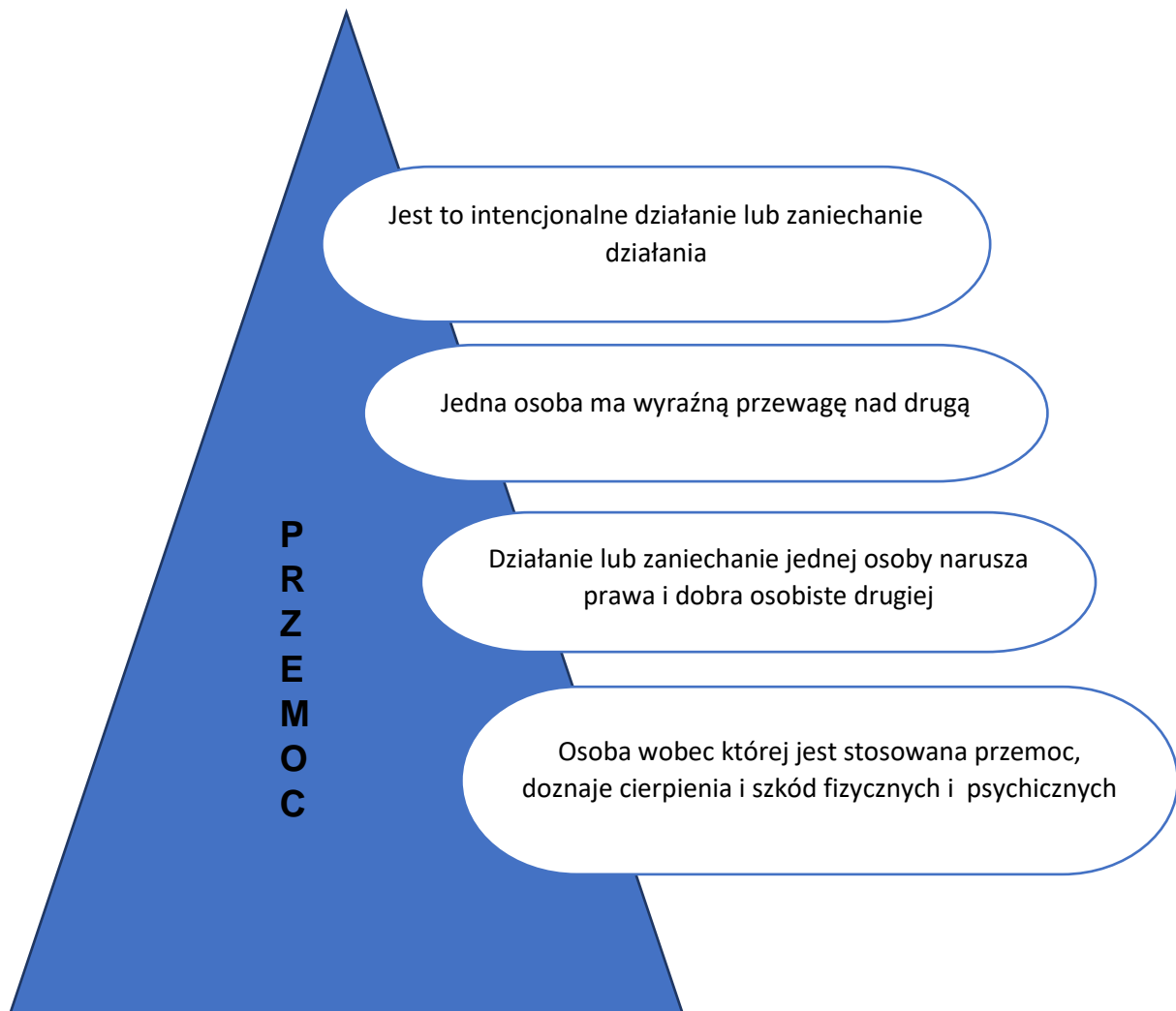
Światowa Organizacja Zdrowia formułuje definicję przemocy, zgodnie, z którą jest to „celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu, lub przeciwko grupie, lub społeczeństwu, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie i śmierć, ból fizyczny, zaburzenie rozwoju lub deprawację”.

Przemoc domowa to zjawisko wielopłaszczyznowe. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, wówczas akt przemocy stanowi przestępstwo skodyfikowane w Kodeksie Karnym, przepisach karnych i zagrożonym określona karą. Zjawisko przemocy

domowej można postrzegać również przez pryzmat moralności, kiedy to dokonywanie przemocy jest krzywdzeniem słabszego a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych. Natomiast spojrzenie psychologiczne to takie, kiedy przemoc stanowi sytuację cierpienia i bezradności, która odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą a osobą doświadczającą przemocy. Przedmiotowe zjawisko może być opisywane w różny sposób w zależności od przyjęcia którejś z wyżej opisanych perspektyw. Może wywoływać emocje począwszy od skrajnego współczucia po niepohamowany gniew i sprzeciw.

¹ A. Nowakowska, Dziecko – ofiara domowej przemocy, [w:] Patologie naszych czasów, red. A. Drążek, E. Drążek, Białystok 2007, s. 22

Przemoc domowa charakteryzuje się:

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczną**, obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.
2. **Przemoc psychiczną**, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych.
3. **Przemoc seksualną**, działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia.
4. **Przemoc ekonomiczną**, dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.
5. **Zaniedbywanie**, niezaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych oraz świadome nieudzielanie pomocy w sytuacjach trudnych, w potrzebie. Przejawia się

w niedostarczaniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie, itp.

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE²			
Rodzaje Przemocy	Opis	Forma przemocy	Skutki przemocy
Przemoc Fizyczna	jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;	szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;
Przemoc Psychiczna	zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie,	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania,	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei,

	lekceważenie, itp.; Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.	ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
Przemoc seksualna	polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić, przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu.np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieśczoł i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.
Przemoc ekonomiczna	wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby.	Okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych,	całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia

	np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.	materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.	
--	--	--	--

2 www.niebieskałinia.pl

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz dopuścił się przemocy wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie obserwują, że przemoc kształtuje się w oparciu o charakterystyczny schemat, który określa się mianem cyklu przemocy. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

„FAZY CYKLU PRZEMOCY”

Faza narastającego napięcia

Jest to początek cyklu charakteryzujący się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowej

W tej fazie sprawca jest napięty i stale poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, może zacząć więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżać ofiarę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem. Ofiara stara się jakoś opanować sytuację –uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Często przeprosza sprawcę. Ciągłe zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy.

Faza ostrej przemocy

charakteryzuje się wybuchem gniewu i wyładowaniem agresji, agresja w tej fazie może zagrażać zdrowiu i życiu ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem ofiary.

Po zakończeniu wybuchu przemocy, ofiara jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się naprawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

Faza Miodowego Miesiąca

to okres skruchy i okazywania żalu ze strony sprawcy, w tej fazie sprawca często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub udaje, że przemoc nigdy nie miała miejsca a brak specjalistycznej pomocy w tym okresie prowadzi do ponownego rozwoju fazy narastania napięcia

Przemoc domowa jest wskazywana jako zjawisko o dużym stopniu szkodliwości zwłaszcza dla jej ofiar. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia.

Należą do nich:

1. *zaburzenia depresyjne* tj. obniżony nastrój, niska samoocena, negatywne myślenie o sobie, brak chęci do działania,
2. *zaburzenia lękowe* – odczuwanie lęku przed podjęciem działania, odrzuceniem, krytyką,
3. *wiktymizacja* – przyjęcie tożsamości ofiary, czyli w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie oraz nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz nabiera przekonania, że na takie zachowanie zasługuje,
4. *uzależnienia* – alkoholizm, narkomania, lekomania, hazard są dla ofiary ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego,
5. zespół zaburzeń stresu pourazowego – objawia się powtórным doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne, powoduje nadpobudliwość, problemy ze snem, z zapamiętywaniem trudności z koncentracją uwagi, drażliwość, złość, nadmierna czujność, omdlenia, unikanie rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób związanych z przykrym doświadczeniem.

Podstawowymi oddziaływaniami terapeutycznymi w pracy z ofiarami przemocy domowej powinna być praca nad:

1. zwiększaniem poczucia bezpieczeństwa,
2. przywracaniem zaufania do ludzi,
3. nabywaniem umiejętności rozpoznawania oraz wyrażania uczuć i emocji,
4. zwiększaniem poczucia własnej wartości.

2.1 Postępowanie wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy (art. 3), w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
4. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Interwencja w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. (art. 9d, par. 2) i może być wszczęta na skutek podejrzenia o stosowaniu przemocy wobec członków w rodzinie w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, ale także w wyniku zgłoszenia ze strony członka rodziny lub świadka przemocy w rodzinie (art. 9, par. 4).

Rozporządzenie dokładnie określa sekwencję działań, które należy podjąć, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za kolejne z nich.

2.2 Postępowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy –Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, (Dz.U. z 2020 r. poz. 956) wprowadziła do polskiego systemu prawnego możliwość natychmiastowego izolowania osób stosujących przemoc domową od ofiar. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przewiduje w przypadku osób stosujących przemoc w rodzinie środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami pokrzywdzonymi oraz oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. Natomiast Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie uzupełnia ten katalog dodatkowo o konieczność wprowadzania programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wśród środków przewidzianych ustawowo pojawiają się zwłaszcza: możliwość odebrania dziecka w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, wydania przez sąd decyzji o konieczności opuszczenia wspólnie zamieszkiwanego lokalu, tymczasowe aresztowanie lub dozór policyjny (art. 14).

Zapisy zawarte w kodeksach uzupełniają te możliwe działania o wszczęcie postępowania karnego, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego oraz zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu lub leczeniu uzależnień. Rodzaje działań, jakie podejmowane są w stosunku do osób, które stosują przemoc określone są też w procedurze „Niebieskie Karty” oraz zapisane są w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

2.3 Wybrane rozwiązania ustawowe

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła istotne rozwiązania w pracy ze sprawcą i osobą doznającą przemocy w tym:

1. procedurę „Niebieskiej Karty”;
2. utworzenie zespołów interdyscyplinarnych;
3. utworzenie grup roboczych;
4. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej
5. utworzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia.

Procedura „Niebieskie Karty”

Jednym z rozwiązań jest też wprowadzenie procedury „Niebieskie Karty”, która jest podstawą podjęcia interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta określa sposób postępowania pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji, przedstawiciela ochrony zdrowia, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przedstawiciela oświaty w sytuacjach uzasadnionego podejrzenia przemocy w rodzinie lub zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Przedstawiciele powyższych instytucji współpracują ze sobą i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Zespoły interdyscyplinarne

Zespół interdyscyplinarny zostaje powołany na poziomie samorządu gminnego. W skład zespołu, w myśl Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych (art. 9a, par. 3), kuratorzy sądowi (art. 9a, par. 4). W skład zespołu mogą także wchodzić prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 9a, par. 5). Zespoły zobowiązane są do odbywania posiedzeń nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy przede wszystkim realizacja działań określonych w GPPPwR, integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania te zespół może realizować przez: inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, dokonywanie diagnozy problemu przemocy w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku oraz rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Mając na uwadze dobro rodzin z terenu gminy Płużnica a nade wszystko, wspieranie rodzin w wychowywaniu dzieci w środowisku bez przemocy aktualnym zarządzeniem nr OA.0050.38.2021 Wójta Gminy Płużnica z dnia 11 maja 2021 r. powołany został Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

a) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płużnicy,

- b) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- c) Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie,
- d) Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie,
- e) Służby zdrowia- pielęgniarka,
- f) Oświaty – pedagodzy i psychologzy z terenu szkół w Gminie Płużnica,
- g) Organizacji pozarządowych –członek organizacji „Nowoczesność, edukacja, rozwój, współpraca”.

Grupy robocze

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze, których celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. W skład grup roboczych mogą wchodzić również kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Zadania grup roboczych to w szczególności: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie; monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy oraz dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Ośrodki Interwencji Kryzysowej [OIK]

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej. W celu zapobiegania pogłębianiu się dysfunkcji osób, rodzin i społeczności, przemocy w rodzinie ustawa stwarza możliwość podejmowania interwencji kryzysowej. Jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb –poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych –schronienia do 3 miesięcy.

Osoby będące w sytuacjach kryzysowych korzystają ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Wąbrzeźnie, który działa od 2007 roku w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy, korzystając z możliwości poradnictwa psychologicznego.

Specjalistyczne ośrodki wsparcia [SOW]

Do zadań z zakresu administracji rządowej należy tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku reguluje standard usług świadczonych przez SOW dla ofiar przemocy w rodzinie oraz kwalifikacje osób zatrudnionych w tych ośrodkach. W rozporządzeniu określono poziom usług świadczonych dla ofiar przemocy w rodzinie w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym, potrzeb bytowych ofiar, o ile spełniają one odpowiednie kryteria dochodowe. Rozporządzenie przewiduje, jakie kwalifikacje powinni mieć pracownicy SOW na stanowisku: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego, terapeuty, prawnika, lekarza, pielęgniarki oraz ratownika medycznego. W województwie kujawsko-pomorskim Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia funkcjonują w Tucholi oraz Inowrocławiu.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne

To samo rozporządzenie reguluje także wprowadzone przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. Celem tych działań ma być powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijanie u niej umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy, uznanie przez osoby stosujące przemoc własnej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów, uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych. Oddziaływania te mają być kierowane do trzech grup: skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy, odbywających karę więzienia lub wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w tych zajęciach; osób leczących się w ramach terapii uzależnień jako uzupełnienie tej terapii lub osób, które zgłoszą się do uczestnictwa samodzielnie.

Oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przewiduje także wprowadzenie programów psychologiczno-terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Ich celem jest zmiana wzorców zachowań. Odbiorcami programu psychologiczno-terapeutycznego są osoby stosujące przemoc w rodzinie zgłaszające się dobrowolnie lub kierowane przez podmioty i instytucje, np. ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie i zespoły interdyscyplinarne. Programy mogą przyjmować różną formę zarówno sesji indywidualnych, grupowych, sesji przedłużonych lub zajęć treningowych.

Forma jest zależna od podmiotów odpowiedzialnych (samorządy powiatowe i gminne). W województwie kujawsko-pomorskim formę tego rodzaju oddziaływań określono w wytycznych wojewody. Zgodnie z nimi winny one stanowić uzupełnienie do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Założeniem było, aby programy realizowano dla dorosłych osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, ale okazał się terapeutę, prawnika, lekarza, pielęgniarki oraz ratownika medycznego on niewystarczający i specjaliści wykazali konieczność realizacji pogłębionych działań terapeutycznych lub psychologicznych.

3. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Płużnica

W okresie lipiec – sierpień 2021 r., na terenie gminy Płużnica przeprowadzono badanie mające na celu „Diagnozę problemów społecznych Gminy Płużnica”, badania ankietowe ściśle poruszały zagadnienia związane z przemocą.

Poniżej prezentacja wyników badań przeprowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Płużnicy na terenie Gminy Płużnica.

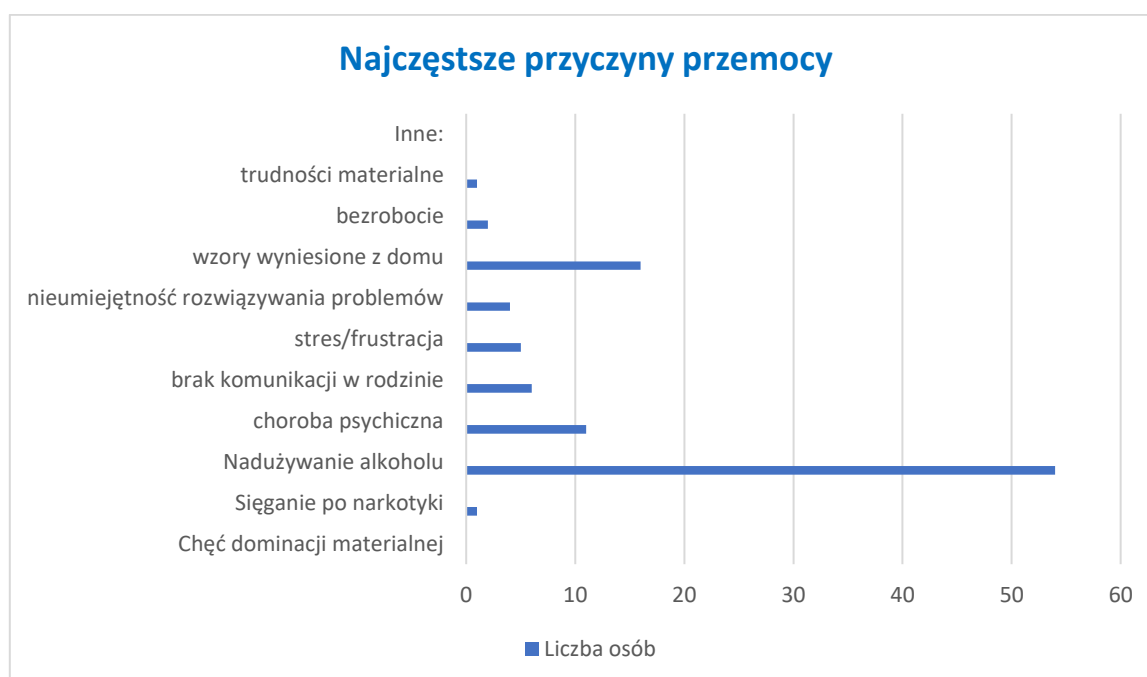
Badaniami objęto 100 mieszkańców Gminy Płużnica, metoda badania – badanie ankietowe, w którym znajdowały się zarówno pytania zamknięte i otwarte.

Metryczka osób badanych prezentuje się następująco:

Metryczka	Liczba osób badanych
Wiek	18-25: 0 osób 26-35: 24 osoby 36-45: 31 osób 46-55: 26 osób powyżej 56: 19 osób
Płeć	Kobieta:62 Mężczyzna: 38
Okres mieszkania na terenie Gminy Płużnica	Od urodzenia: 52 Od roku: 0 Od 1 do 5 lat: 9 Powyżej 5 lat: 39
Wykształcenie	Podstawowe: 6 osób

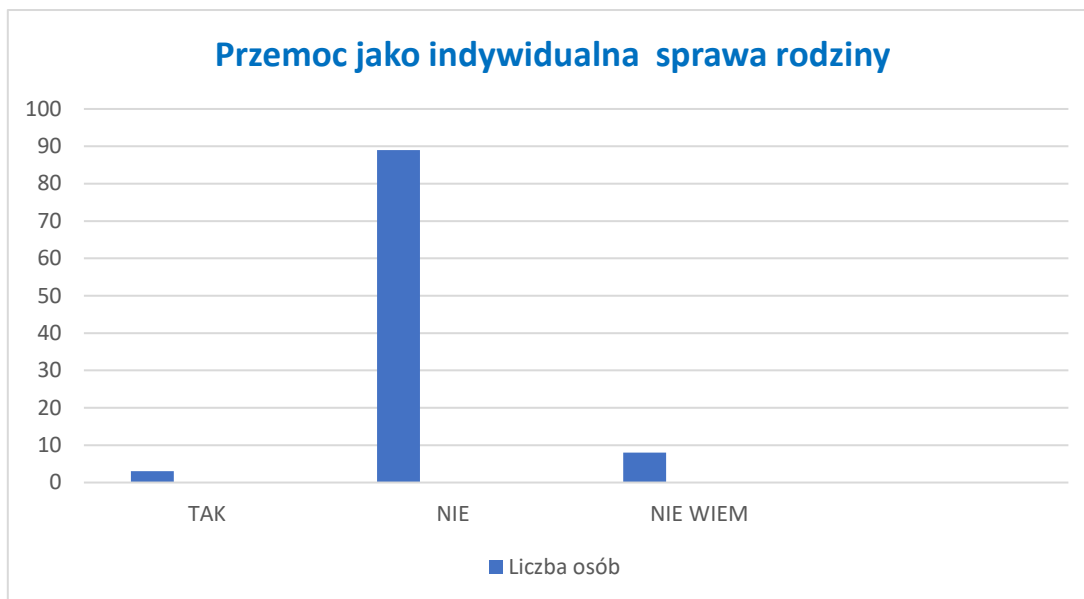
	Średnie: 34 osoby
	Zawodowe: 28 osób
	Policealne: 5 osób
	Wyższe: 27 osób

Badani mieli za zadanie wskazać jaka jest najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie, ponad połowa ankietowanych osób 54 osoby odpowiedziały, że jedną z głównych przyczyn jest nadużywanie alkoholu. W drugiej kolejności klasyfikują się wzory wyniesione z domu 16 osób oraz choroby psychiczne tj. 11 osób.

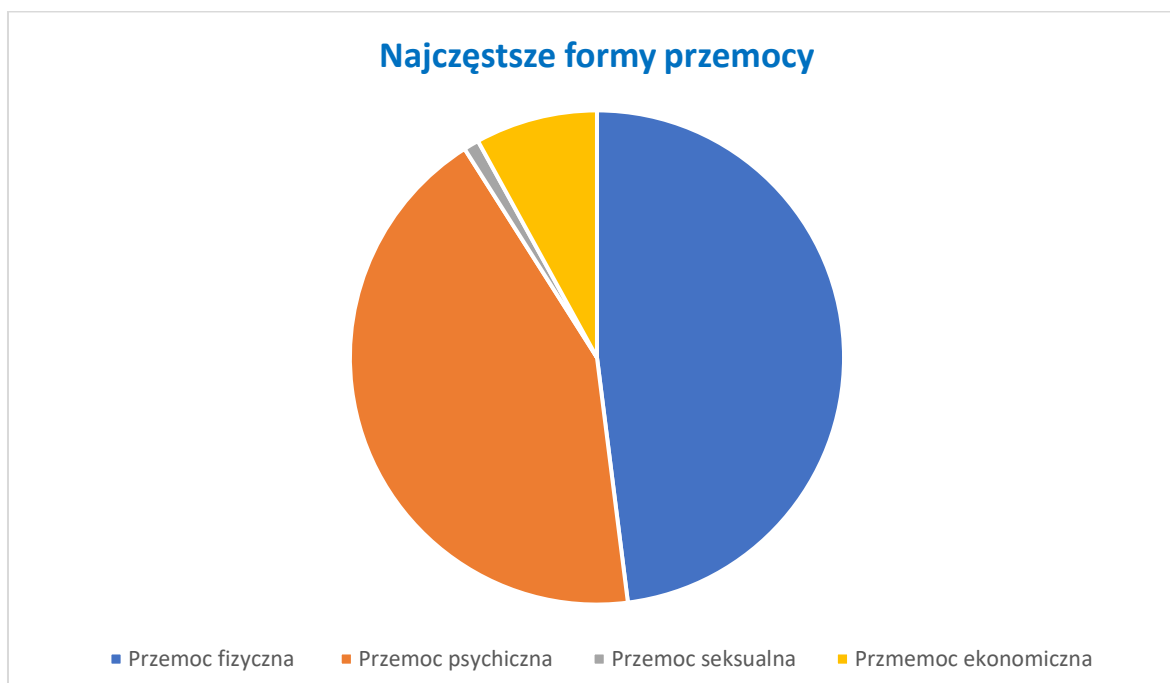
W następnym pytaniu ankietowym badani mieli wskazać czy problem występowania przemocy w rodzinie jest prywatną indywidualną sprawą i nie należy się wtrącać w sprawy rodzinne.

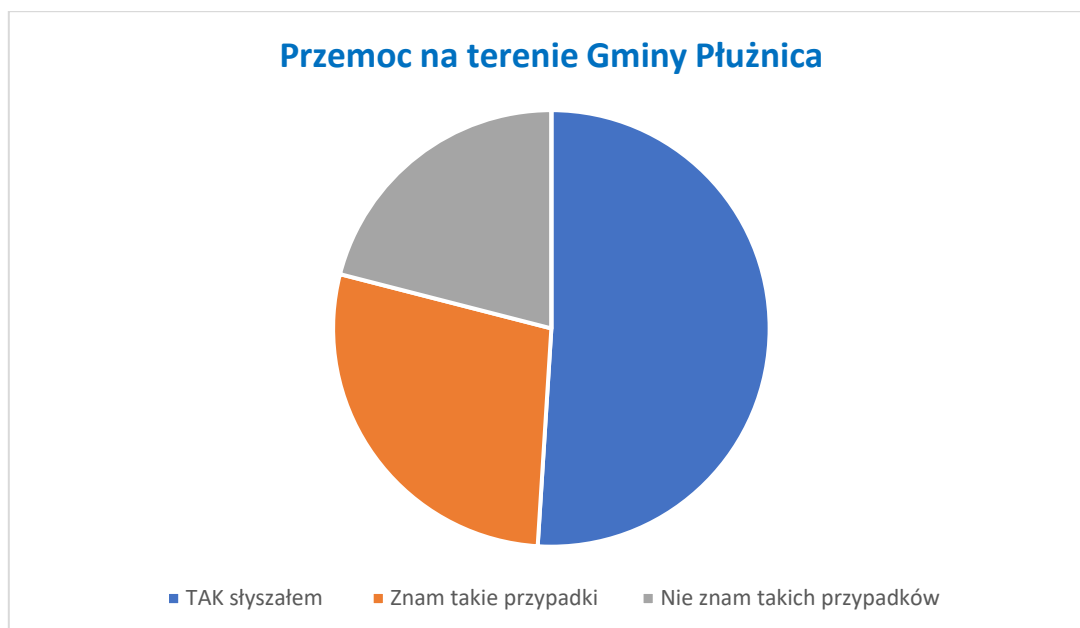
W badaniu zdarzyły się 3 odpowiedzi dotyczące tego, iż problem przemocy to indywidualna sprawa rodziny, jednakże 89 osób uznało, że sformułowanie to nie jest prawdziwe i trzeba reagować na akty przemocy.

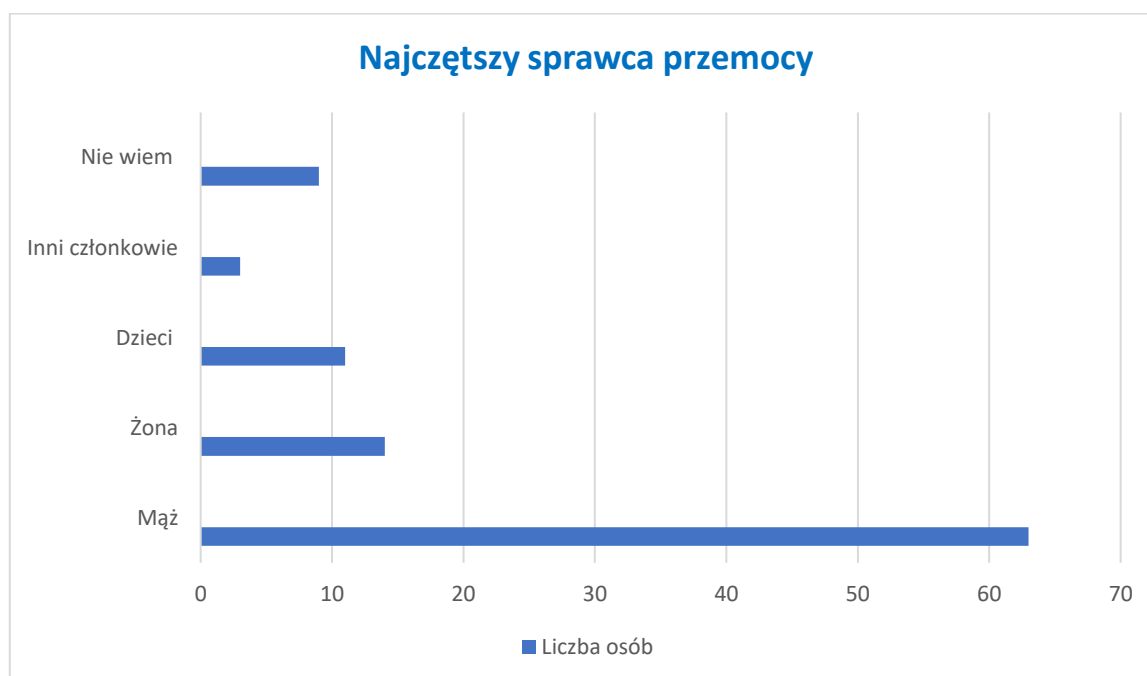
Pytanie nr 7 dotyczyło najczęściej występujących rodzajów przemocy na terenie Gminy Płużnica.

Do najczęstszych rodzajów przemocy mieszkańcy Gminy Płużnica zaliczają przemoc fizyczną 48 mieszkańców udzieliło tej odpowiedzi oraz 43 mieszkańców wskazało na przemoc psychiczną. Można wysunąć wnioski, iż te rodzaje przemocy są tej samej rangi ważności.

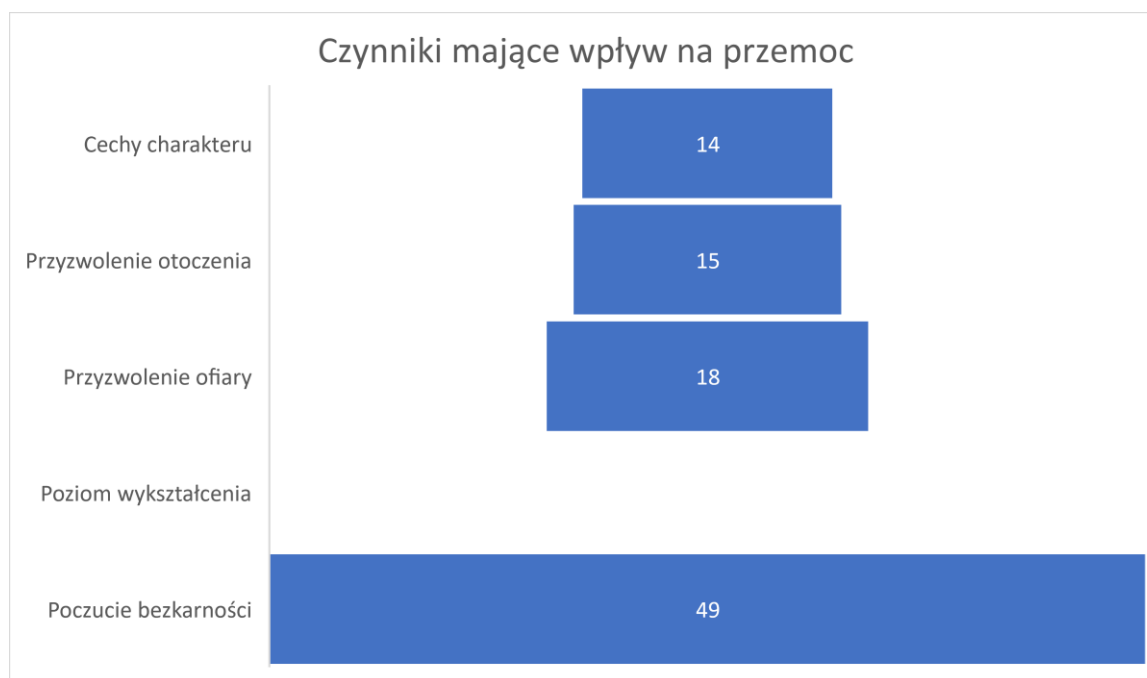
Ponad połowa ankietowanych – 51 osób słyszało o rodzinie z problemem przemocy zamieszkującej na terenie Gminy Płużnica, ponadto 28 respondentów zna przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy.

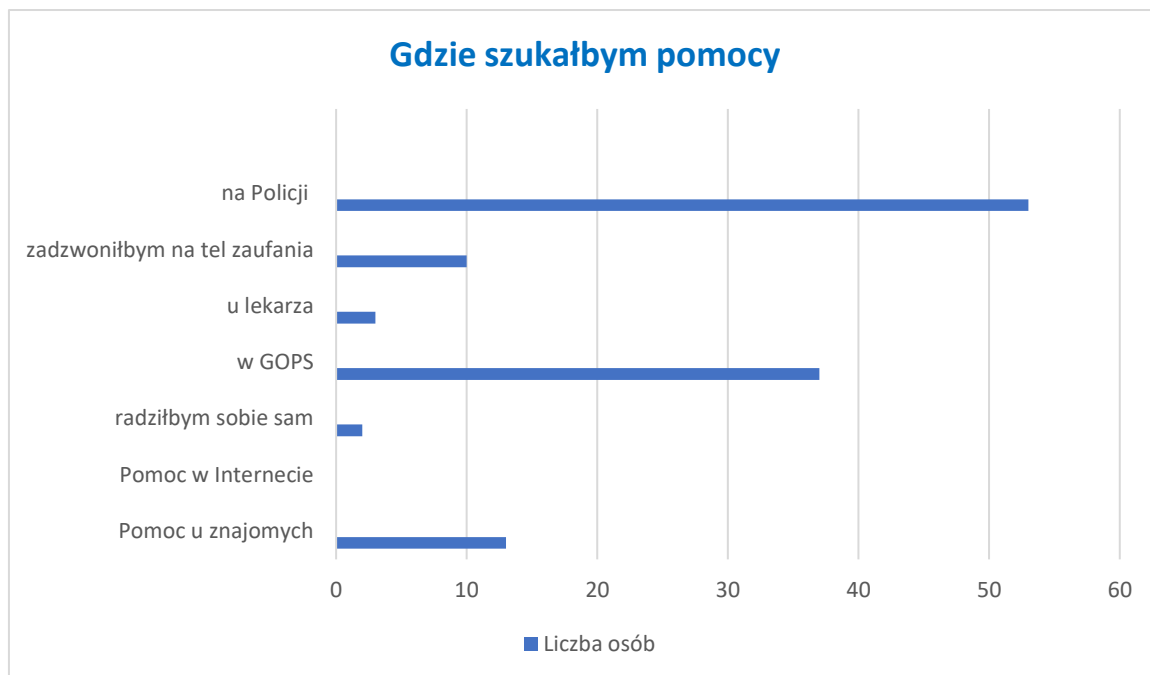
Mieszkańcy Gminy Płużnica w pytaniu dotyczącym osoby w rodzinie która jest najczęściej sprawcą, wskazali ponad połowa 63 osoby, iż jest to mąż. Na podobnym poziomie ukazują się sprawcy przemocy w osobie żony oraz dzieci. (14 osób, 11 osób)

Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mają wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

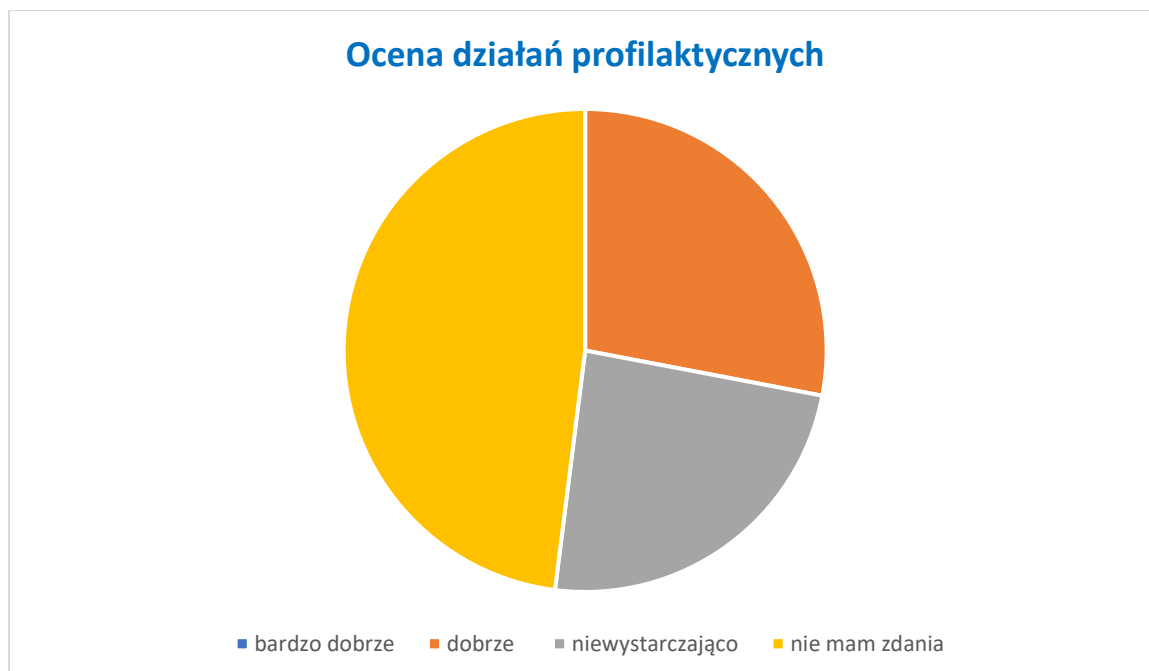
Mieszkańcy Gminy Płużnica do najczęstszych przyczyn dotyczących postępowania sprawców przemocy zakwalifikowali poczucie bezkarności aż 49 osób udzielił tej odpowiedzi. Na pozostałych miejscach wskazane są przyczyny tj. przyzwolenie ofiary i otoczenia oraz cechy charakteru.

Następne pytanie dotyczyło miejsc w których mieszkańcy Gminy Płużnica szukaliby pomocy w sytuacji występowanie tego problemu u nich w rodzinie. Można było udzielić więcej niż jedną odpowiedź. Do najczęstszych odpowiedzi udzielanych przez ankietowane osoby możemy zaliczyć Policję (53 osoby) oraz GOPS w Płużnicy (37 osób).

Jak Pani/Pan ocenia działania profilaktyczne gminy względem przeciwdziałania przemocy w rodzinie , aż 48 ankietowanych nie ma zdania w tym obszarze. Pozostałe odpowiedzi dzielą się na podobnym poziomie 28 określiło że działania są na dobrym poziomie i 24 osoby zaznaczyły, iż działania te są niewystarczające.

Czy słyszała Pani/Pan o działaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy rodzinie w Gminie Płużnica ?

TAK – 12

NIE – 88

Odpowiedzi mieszkańców Gminy Płużnica wskazują, iż większość nie posiada informacji dotyczących pracy w/w. Zespołu Interdyscyplinarnego.

17 mieszkańców Gminy Płużnica uznało, iż istotnym problemem dla gminy jest występowanie przemocy w rodzinach. Odpowiedz raczej tak uzyskała 31 odpowiedzi. 12 mieszkańców gminy nie uważa by przemoc była ważnym problemem dla mieszkańców a 18 osób nie ma zdania w ty zakresie.

Ostatnie pytanie w ankiecie dotyczyło propozycji działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Płużnica. Można było udzielać kilku odpowiedzi.

Do najczęściej udzielanych odpowiedzi w zakresie profilaktyki możemy zaliczyć rozszerzenie dostępności do pomocy psychologicznej oraz prowadzenie akcji promocyjnych w postaci broszur, plakatów, ulotek.

Podsumowując badania ankietowe, badani za najczęstszą przyczynę stosowania przemocy w rodzinie uznali nadużywanie alkoholu. Przeważająca większość badanych uznaje, iż przemoc nie jest wyłącznie problemem danej rodziny ale i społeczeństwa i trzeba na nią reagować. Do najczęściej stosowanych rodzajów przemocy mieszkańcy zaliczają: przemoc fizyczną oraz na równi z nią przemoc psychiczną. 28/100 badanych zna przypadki rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Badani uznali, iż mężowie są osobami którzy najczęściej stosują przemoc w rodzinie a poczucie bezkarności za czynnik mający wpływ na ich postępowanie.

Pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mieszkańcy z terenu Gminy Płużnica szukaliby najczęściej w Gminnym Ośrodku Pomocy Rodzinie oraz na Policji.

Niestety większość ankietowanych badanych (88 osób) nie słyszało o działaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W zakresie profilaktyki zachowań przemocowych ankietowani uznali, że najskuteczniejszym działaniem byłoby zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej i prawnej, akcje promocyjne – ulotki, plakaty, foldery z tematyki przeciwdziałania przemocy oraz profilaktyka zachowań u młodzieży.

Przemoc w rodzinie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba sporządzonych „Niebieskich kart”	9	15	17
Interwencje Policji dotyczące przemocy w rodzinie	6	14	16
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy w rodzinie	1	0	1
Liczba osób umieszczonych w Izbie wytrzeźwień po interwencji dotyczącej przemocy w rodzinie	3	7	10

Informacje statystyczne z GOPS w Płużnicy oraz KPP w Wąbrzeźnie

Rodziny borykające się z problemem przemocy w rodzinie mogą otrzymać wsparcie w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym działającym przy Urzędzie Gminy w Płużnicy.

Punkt prowadzony jest przez Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej w Wąbrzeźnie.

W 2018 r. w punkcie udzielono 67 konsultacji indywidualnych dot. nadużywania alk. (11 osób), 7 konsultacji dla osób współzależnionych (1 osoba), 7 konsultacji dla ofiar przemocy (1 osoba).

W 2019 r., w punkcie udzielono: 45 konsultacji indywidualnych dot. nadużywania alk. (7 osób), 3 konsultacji dla osób współzależnionych (1 osoba), 4 konsultacji dla ofiar przemocy (1 osoba).

W 2020 r., w punkcie udzielono: 28 konsultacji indywidualnych dot. nadużywania alk. (7 osób).

3.1 Analiza SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). To efektywna metoda, która pozwala zidentyfikować słabe, silne strony oraz szanse i zagrożenia, jakie stoją przed instytucją w obliczu występującego problemu.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • działalność Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy, • kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne nagłaśniające problem przemocy, • zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płużnicy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Płużnicy, Pedagogów, Psychologów szkolnych, Policji, oraz Ośrodka Zdrowia w działaniach na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy, • mieszkanie chronione na terenie Gminy Płużnica, • zapewnienie wsparcia asystenta rodziny, • stała współpraca z kuratorami sądowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy, • zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy, • brak grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych problemem przemocy, • brak zainteresowania programami korekcyjno - edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie, • brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych, • niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących rozwiązań prawnych, • zbyt duża liczba zadań spoczywających na pracownikach socjalnych GOPS i dzielnicowych KP uniemożliwiająca skuteczną pracę socjalną z rodzinami.

<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc. • organizowanie szkoleń dla kadry OPS, członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową, • wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współzależnienia, • zmiana postaw społecznych, obalenie mitów i stereotypów o tematyce przemocy, • zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie, • stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc, • brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy, • niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej, • zbyt rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca zbyt wiele czasu osób pomagającym

4. Cele programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Płużnica na lata 2021-2026 jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmuje następujące obszary działań, skierowane do różnych odbiorców:

- profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna, ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie, podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach tego Programu mają służyć ochronie rodzin zagrożonych przemocą oraz poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy.

Aby skutecznie zapobiegać problemowi przemocy i niwelować patologiczne zachowania przemocowe należy zbudować wielopoziomowy, spójny system pomocy dla rodzin uwikłanych w przemoc, którego fundamentem będzie aktywizacja zasobów lokalnych a przede wszystkim dostęp do specjalistów.

4.1 Cel główny:

Tworzenie skutecznego lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar doznawania problemu przemocy.

4.2 Cele szczegółowe, działania, wskaźniki do osiągnięcia celu, realizatorzy.

Cel szczegółowy nr 1 Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych społeczności lokalnej

L/p	Działania	Realizatorzy	Termin	Wskaźniki
1.	Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi oraz w sposób ustalony przez Zespół Interdyscyplinarny w Płużnicy	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny w Płużnicy • GOPS Płużnica • KPP Wąbrzeźno • GKRPS • NGO • Placówki oświatowe 	2021-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba opracowanych diagnoz zjawiska przemocy,
2.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie.			
3.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie lokalnych kampanii społecznych			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba kampanii społecznych,
4.	Prowadzenie poradnictwa dla rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, liczba osób, którym udzielono porady.

5.	Upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,			<ul style="list-style-type: none"> Liczba instytucji którym przekazano informacje o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych
6.	Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których diagnozowana jest przemoc			<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób którym udzielono pomocy w formie pracy socjalnej w sytuacji doznawania przemocy

Cel szczegółowy nr 2 Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie

L/p	Działania	Realizatorzy	Termin	Wskaźniki
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Płużnicy	<ul style="list-style-type: none"> Zespół Interdyscyplinarny w Płużnicy GOPS Płużnica KPP Wąbrzeźno GKRPS NGO Placówki oświatowe Przedstawiciele służby zdrowia 	2021-2026	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego, Liczba powołanych grup roboczych, liczba posiedzeń grup roboczych,
2.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> Inne 		<ul style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych i działających punktów konsultacyjnych, Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z różnych form pomocy w punkcie konsultacyjnych,

3.	Realizacja procedury „Niebieskie Karty”;			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, • liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.
4.	Realizacja form pomocy programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych rozmów i interwencji,
5.	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z pomocy w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej,
6.	Zabezpieczenie dzieci w przypadku zagrożenia życia i zdrowia.			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy nr 3 Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

L/p	Działania	Realizatorzy	Termin	Wskaźniki
1.	Rozpowszechnianie informatorów zwierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują działania adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny w Płużnicy • GOPS Płużnica • KPP Wąbrzeźno • GKRPS • NGO • Placówki oświatowe 	2021-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przekazanych informatorów • Liczba wypełnionych formularzy „NK-D”, • Liczba osób, skierowanych na programy korekcyjno - edukacyjne.
2.	Podjmowanie działań psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			

Cel szczegółowy nr 4 Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

L/p	Działania	Realizatorzy	Termin	Wskaźniki
1.	Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny w Płużnicy • GOPS Płużnica • KPP Wąbrzeźno • GKRPS • NGO • Placówki oświatowe 	2021-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych szkoleń i superwizji, • Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i superwizjach.

5. Efekty i rezultaty programu:

Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Płużnica na lata 2021 – 2026 planuje się osiągnąć następujące efekty:

1. Świadczenie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
2. Usprawnienie działań interdyscyplinarnych w ramach działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Zwiększenie wiedzy i umiejętności wśród profesjonalistów działających lokalnie na rzecz osób dotkniętych przemocą,
4. Pozyskanie wiedzy wśród mieszkańców gminy na temat instytucji i osób świadczących pomoc rodzinom doświadczającym przemocy domowej.

6. Adresaci Programu:

Adresatami programu są mieszkańcy Gminy Płużnicy, w szczególności:

1. Rodziny i osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie oraz osoby stosujące przemoc,
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie,
3. Przedstawiciele instytucji i służb zajmujących się działaniami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
4. Świadkowie przemocy.

7. Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy. Podejmowane będą działania w celu pozyskania środków zewnętrznych m.in. z budżetu państwa.

8. Sprawozdawczość

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płużnicy zobowiązany jest przedstawić sprawozdanie z rocznej realizacji Programu wraz ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka, Radzie Gminy w Płużnicy do 31 marca roku następującego po roku, którego Program dotyczy.

9. Monitoring i ewaluacja

W ramach monitoringu Programu systematycznie gromadzone będą dane dotyczące występujących/zgłoszonych na terenie zjawisk przemocowych w rodzinach ich rodzaju oraz realizacji określonych działań programu służących skutecznej walce z nimi. Zgromadzone dane będą służyć sprawdzeniu skali zjawiska oraz efektywności i skuteczności działań programowych. Dzięki zebraniu danych, przeprowadzeniu ich analizy oraz interpretacji, uzyskane informacje posłużą do dalszego planowania i modyfikacji Programu.

Zakończenie

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, jest niezwykle istotne, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania; ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, zmierzające do trwałego zatrzymania przemocy.

Jeżeli to nie nastąpi to dla osoby krzywdzącej będzie to informacja: tak może być (nic się nie dzieje dalej, nie ma konsekwencji, więc nic takiego strasznego nie zrobiłem/am).

Celem pomocy w kryzysie jest rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb rodziny (np. zdrowotnych, bytowych, prawnych, psychologicznych, itp.), pomoc w ich zaspokajaniu, oraz budowanie systemu wsparcia dla tej rodziny- zgodnie z indywidualnymi potrzebami, w oparciu o odpowiednie służby i instytucje. Pomoc i wsparcie w przypadku przemocy w rodzinie wymaga współpracy wielu służb i specjalistów.

Realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Płużnica na lata 2021 – 2026 pozwoli na dążenie do osiągnięcia wyznaczonego celu głównego i celów szczegółowych.

Działania mają charakter długofalowy. Osiągnięcie określonych celów jest możliwe wyłącznie przy dobrej współpracy wszystkich instytucji i służb działających na rzecz dziecka i rodziny. Doskonalenie umiejętności i kompetencji realizatorów programu przyczyni się do skuteczniejszej jakości niesienia pomocy. Wzrost świadomości mieszkańców gminy Płużnica pozwoli na kształtowanie właściwych postaw. Umiejętność radzenia sobie i szukania skutecznej pomocy jest niezwykle ważna, aby problemy osób doświadczających przemocy nie pozostawały w „zaczysku czterech ścian”, gdyż nikt nie ma prawa stosować żadnej formy przemocy wobec drugiego człowieka.

Uzasadnienie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Płużnica na lata 2021-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, określa sposób realizacji zadań własnych gminy, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W Programie na lata 2021-2026 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w latach 2016-2020, jak również podjęcie nowych przedsięwzięć. Uwzględniono przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem działań profilaktycznych i edukacyjnych społeczności lokalnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie jak również zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji, podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy, o której mowa powyżej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, co uzasadnia podjęcie uchwały.